

DEFINITION AV HUVUDOMRÅDET OMVÅRDNAD VID AVD. FÖR VÅRDVETENSKAP

Huvudområdet för sjuksköterskeexamen är omvårdnad. Omvårdnad är ett forskningsämne och enligt Statistiska centralbyråns (SCB) och Universitetskanslersämbetet (UKÄ) (2016) standard för indelning av forskningsämnena är omvårdnad kategoriserad till 30305 och ligger under forskningsområdet hälsovetenskaper. Ämnet omfattar främst forskning på individ- och gruppnivå och fokuserar huvudsakligen vårdtagares olika behov, på närstående, på vårdandet samt på ledning av omvårdnadsarbetet. På forskarutbildningsnivå benämns forskarutbildningsämnet vårdvetenskap eftersom forskning bedrivs av fler professioner än sjuksköterskor.

Omvårdnad som forskningsämne och profession utgår från en humanistisk värdegrund med respekt för människors lika villkor. Målet är att främja hälsa och välbefinnande genom att stärka och stödja människors hälsoprocesser under hela livsspannet. Professionen tar sin utgångspunkt utifrån forskningsämnet och det person- och patientnära arbetet. I det patientnära arbetet utförs vårdande även av andra professioner där sjuksköterskan ansvarar för den professionella omvårdnaden. Det innebär en avgränsning av huvudområdet från andra närliggande discipliner som exempelvis medicin, pedagogik, samhälls- och beteendevetenskap. Dessa discipliner är samtidigt subdiscipliner till omvårdnad och integrerade i sjuksköterskeprogrammet. Kärninnehållet i huvudområdet omvårdnad består av omvårdnadens bärande begrepp människa, hälsa, miljö och vårdande. Inom sjuksköterskeprogrammet vid Högskolan i Gävle (HiG) beskrivs de bärande begreppen på följande sätt:

Människa förstås som såväl patient, närstående som vårdare där varje människa är en unik, erfaren person med hälsoresurser och hälsohinder samt upplevelser av lidande, tillfredsställelse och behov. Utgångspunkten för detta resonemang utgår från en helhetssyn på människans livsvärld där både den inre och yttre är central. I vården av patienten utgår sjuksköterskan från dennes livsvärld där lidande, vård, välbefinnande eller hälsa erfars. Hälsa förstås som ett tillstånd som rör hela människan och kan beskrivas som en känsla av inre balans, meningsfulla relationer och en känsla av sammanhang till livet i stort. Miljön ska utformas så att den främjar patienters hälsoprocesser och livskvalitet i olika livsmiljöer som till exempel i hemmet eller i arbetslivet. I samverkan med vårdare har patienten och dess närstående en framträdande roll i att kunna skapa en hållbar livsmiljö. Vårdandet förekommer under människans hela livscykel, från födelse till död, och inkluderar både hur något görs och det förhållningssätt som vårdaren har mot patienten. I vårdandet skapas relationer och möten som karakteriseras av öppenhet, dialog, trygghet och delaktighet. I omvårdnadsarbetet ska patientens resurser tillvaratas och hänsyn tas till hur livsstilsfaktorer kan påverka människors välbefinnande och dess relation till hälsa och ohälsa. Vårdande innebär vidare sjuksköterskans behov av stöd och handledning för utvecklandet av personlig- och etisk kompetens.

Kärninnehållet i huvudområdet omvårdnad, det vill säga de bärande begreppen, ligger till grund för omvårdnadsteorier, begreppsmodeller och den kliniska professionen.

Gävle 17 september 2024

Annika Nilsson,
Professor, ämnesföreträdare i vårdvetenskap